

Ingibjörg Sólrún Gísladóttir er á beininu

Hljótum að leita eftir valdi

Landsfundur Kvennalistans var haldinn um síðustu helgi. Þar var því lýst yfir að Kvennalistinn vill í ríkisstjórn, útskiptareglu floksins var breytt þannig að konur geta setið tvö kjörtímabil og boðuð var alveg ný stefna í vaxtamálum þar sem gengist var inná að hækka megi útlánsvexti byggingarsjóðanna fái láglunafolk vaxtabætur á móti. Stuttu eftir síðustu kosningar rauk fylgi listans upp, en hefur dalað aftur núna, og er það komið niður fyrir kosningafylgið.

Ingibjörg Sólrún Gísladóttir sat í sex ár í borgarstjórn, fyrst fyrir Kvennaframboðið og síðan Kvennalistann. Hún hefur verið orðuð við fyrsta sæti floksins í Reykjavík fyrir kosningarnar í vor. Hún er á beininu í dag.

Hvernig skýrir þú hina miklu fylgisaukningu Kvennalistans samkvæmt skoðanakönnunum á fyrri hluta kjörtímabilins og hrún hennar á síðari hluta þess?

Ég vil nú í fyrsta lagi ekki kalla þetta fylgishrun, því það sem mælist sem 30 prósent auknung í skoðanakönnunum má ekki taka sem fylgi. Það er visbending um ákveðnar breytingar sem eru að eiga sér stað, en maður má ekki gefa sér að þetta sé fylgi sem maður hafi. Núna erum við komnar aðeins undir kosningafylgið, og það er það sem við hljótum að miða við. Auðvitað erum við ekkert sáttar við það, og ég er alveg sannsað um að það verður ekki útkoman hjá okkur í kosningunum. En mér datt aldrei í hug að trúá því, að við værum með 30 prósent fylgi. Það hefði verið til marks um meiri viðhorfsbreytingu en ég hef orðið vör við. En viðhorfsbreytingin getur orðið.

En hver er skýringin á því að þið eruð komnar niður fyrir kosningafylgið í skoðanakönnunum?

Bessi umræða um að Kvennalistinn hafi ekki viljað axla ábyrgð með því að taka ekki þátt í ríkisstjórn í þessi tvö skipti sem okkur stóð það til boða hefur náð eyrum margra. En það eru fyrst og fremst polítskir andstæðingar okkar sem hafa haldið því fram að Kvennalistinn hafi ekki porað eða viljað axla ábyrgð, og þeim hefur orðið ágengt. Þetta er önnur skýringin. Hin skýringin er sú að það er mjög erfitt að vera í stjórnarandstöðum með jafn stórum flokki og Sjálfstæðisflokknum. Þetta er sest á fjölmöldum, þegar þeir fara af stað til að fá fram gagnrýni á stjórnarathafnir þá fara þeir alltaf til Sjálfstæðisflokkssins. Og tala við forystu Sjálfstæðisflokkssins líkt og þeir séu í forystu fyrir stjórnarandstöðunni. Við höfum aldrei fallist að það að Sjálfstæðisflokkurinn tali fyrir okkar hönd.

Ef við fórum aftur að þessu með ábyrgðina þá hef ég lýst því yfir að í fyrra skiptið sem við stóðum andspænis ríkisstjórnarþátttökum 1987 þá var Kvennalistinn búinn að sitja eitt kjörtímabil á þingi og var einfaldlega ekki tilbúinn til að fara inn í ríkisstjórn og ég held að það hefði ekki orðið okkur til góðs. 1988 gátum við ekki farið inní þá ríkisstjórn með þessi bráðborgðalög á bakinu. Við hefðum auðvitað getað gert það með því að gefa eftir öll okkar prinsíp. En mér finnst það eigi að sýna kjösendunum þá ábyrgð og virðingu að ganga ekki þvert gegn því sem sagt hefur verið í kosningabaráttu. En slíkt er ekki talið ábyrgt í stjórmálaumræðu í dag. Er það eitt ábyrgt að setjast í ráðherrastöðla þegar þeir bjóðast?

Pér finnst ekki að ykkur hafi brugðist bogalistaðið umræðu ferli í skoðanakönnunum?

Nei, en ég held að okkur hafi kannski brugðist bogalistaðið gagnvart fjölmöldum. Við höfum ekki kunnað að notfæra okkur þau tækifæri sem hafa boðið og það hefur kannski oft verið stirt á milli Kvennalistans og fjölmölda. Þar er margt sem spilar inní. Við höfum verið ósáttar við fréttamat fjölmölda og hvernig þeir taka á málum, og við höfum gagnrýnt það og það hefur skapað stirt samband.

Samþykktir landsfundarins virðast fára Kvennalistann nær hinum hefðbundnu stjórmálaflokkum, þýðir það ekki að sérstaða hans sé horsin og brestir komnir í tilverugrunninn?

Að hvaða leyti? Til dæmis hugmyndir um ríkisstjórnarþátttökum, breytingar á útskiptareglunni.

Við höfum aldrei hafnað ríkisstjórnarþátttökum þó við höfum ekki tekið þátt í tveimur ríkisstjórnum sem myndaðar voru 1987 og '88. Það leiðir af þátttökum í stjórmálum, á þingi, og það er því erfiðara að kynna sig á þingi á miðju kjörtímabili. Almenningur er vanur því að það komi nýir þingmenn inn í byrjun

borgarstjórn, að maður hlýtur að leita eftir valdi til að koma hugmyndum sínum og hugsjónum í framkvæmd. Við höfum aldrei ætlað okkur eingöngu að fara inn sem andófsafl, þó það megi segja að Kvennalistinn hafi orðið til sem slíkt. Það sem við töldum þörf á að gera í ályktun landsfundarins var að hnykkja á því, eða við værum og hefðum alla tíð verið tilbunar til að ræða ríkisstjórnarþátttökum.

Afhverju breyttu þið útskiptareglunni?

Vegna þess einfaldlega að umræðan um útskipti hefur verið okkur mjög erfið. Við höfum fengið mikla gagnrýni að utan á þessa reglu sem er mjög skiljanlegt. Við erum náttúrlega ennþá með útskiptareglu, því konur mega sitja hámark átta ár. Það stendur. Það, í sjálfsu sér, að skipta út konum er erfitt út á við. Því þegar einhver er kominn inn og þykir hafa staðið sig vel, og er orðinn þekkt andlit, þá vill fólk hafa viðkomandi áfram. Þetta hefur svo orðið til þess að menn hafa setið two til þrjá áratugi í þingsætum. Í þá gildru viljum við ekki falla. Útskipti á miðju kjörtímabili eru mjög erfið bæði fyrir þær sem fara út og þær sem koma inn. Þannig að við höfum komist að þeirri niðurstöðu að þetta kosti okkur af mikil.

Er ekki með því verið að lýsa vantrausti á þær konur sem hafa komið inn á miðju kjörtímabili?

Alls ekki. Við viðurkennum hvað það getur verið erfitt fyrir þær að koma inn. Þetta er ekki bara spurningin um það að missa þekktar konur útfar þingi sem hafa staðið sig vel, heldur líka það, að það er erfitt fyrir þessar nýju konur að koma alltteinu inná þingi á miðju kjörtímabili. Það er náttúrlega samfella í vinnunni á þingi, og það er því erfiðara að kynna sig á þingi á miðju kjörtímabili. Almenningur er vanur því að það komi nýir þingmenn inn í byrjun

kjörtímabils, sem og fjölmörlar.

Var ekki kúvending ykkar í vaxtamálum vanhugsuð þar sem í ljós kom að hún leysir ekki vanda byggingarsjóðanna?

Jú, það má segja það. Við hefðum líklega ekki tekið þessa ákvörðun um vaxtahækkun ef við hefðum gert okkur grein fyrir því, að auknar vaxtagreiðslur leiða til þess að lánstíminn lengist. En það er svo sem ekki hægt að lá okkur það frekar en öðrum stjórmálaflokkum. Þessi umræða um vaxtahækkun kom upp fyrir ári, og þá datt engum í hug að þetta væri svona. Það er ekki bara Kvennalistinn, heldur allir stjórmálaflokkar sem hafa fallið í þessa sömu gryfju. Að því leytinu til er þetta vanhugsað. Ymsir myndu líka telja það vanhugsað að koma með hugmyndir um vaxtahækkun svona rétt fyrir kosningar. Pólitiskt séð er það sjálfssagt ekki heppilegt og kannski ekki líklegt að verði okkur til framdráttar. En það er hinsvegar miklu heiðarlegra að segja það fyrir kosningar, heldur en að taka þátt í vaxtahækkun eftir kosningar, einsog sjálfssagt ymsir aðrir hefði gert. En það má ekki gleyma því, þegar verið er að tala um vaxtahækkun, að vaxtabætur eiga að koma á móti og eyða hækkininni hjá láglunafolkí og fólk með meðaltektjur.

Hugmyndin er þá að ríkið leysi vanda byggingarsjóðanna með því að niðurgreiða lálin til þeirra sem hafa lág laun?

Já, það eru miklu sanngjarna að ríkið komi inn og greiði niður vexti hjá þeim sem eru með lágar tekjur eða meðaltektjur, heldur en að ríkið sé að greiða niður vexti hjá öllum óháð eignum um tekjur einsog það er núna, p.e.a.s. hjá þeim hóp sem fékk lánn fyrir vaxtahækkunina í fyrri.

Nú opnið þið greinilega fyrir ríkisstjórnarsamstarf, kallað það ekki á breytt vinnubrögð forystu Kvennalistans og að

hlutverk grásrótarinnar minnkí?

Auðvitað, ef að til þess kemur að við fórum í ríkisstjórn, há mun það hafa áhrif á Kvennalistann og að einhverju leyti breyta vinnubrögðunum. Það þýddi það að ákveðnar konur yrðu meira í sviðsljósini, sem sagt ráðherrar, og þær yrðu að taka ákváðanir án þess að geta alltaf borið sig saman við grásrotina. Þá verðum við að treysta því, að við höfum ákveðna útfærða stefnuskrá og að þær vinni á grundvelli þeirrar stefnuskráar, rétt einsog þær gera á þingi. Þær geta ekki alltaf farið með öll mál sem upp koma á þingi aftur í grásrotina, og það sama á við um sveitarstjórmarmál.

Hvert er óska ríkisstjórnarmynstrið?

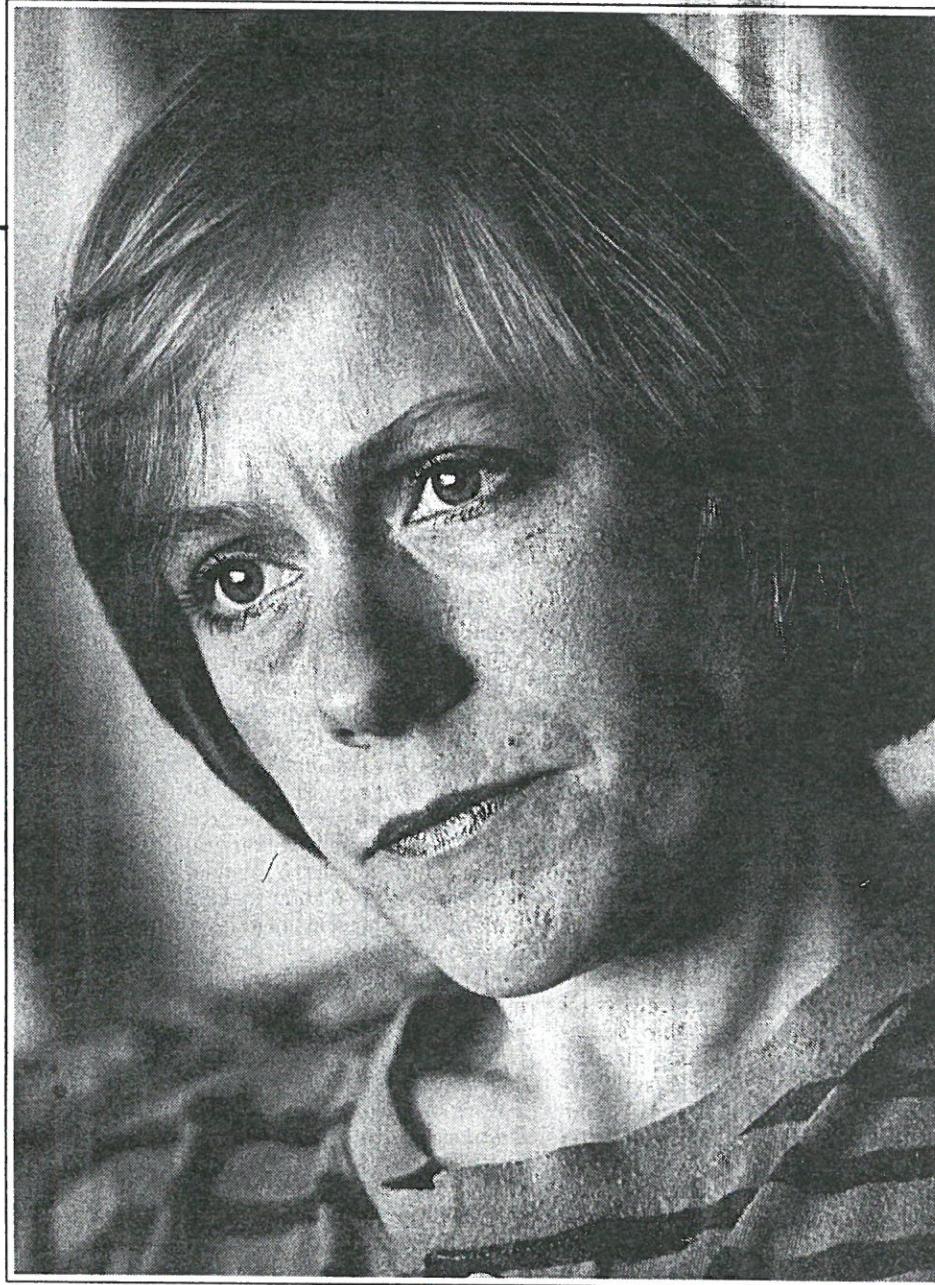
EKKI neitt öðru fremur. Ríkisstjórnarsamvinna ræðst af niðurstöðum kosninga, hún ræðst af því hver okkar styrkur verður eftir kosningar og hver styrkur annarra flokka verður. Og eins hvad með geta komið sér saman um í ríkisstjórnarviðræðum. Það hlýtur að ráðast af því hverju við fáum framengt í ríkisstjórn konum til hagsbóta – og engu öðru.

Muntu gefa kost á þér í físta sæti listans í Reykjavík verði farið fram á það við þig?

Ég er ekki endanlega búin að gera upp hug minn, en ég er alveg tilbún til þess að hugleiða málid.

Hinsvegar er mér það ekker keppikelfi að verða í fyrsta sæti. Auðvitað, þó ég sé alveg tilbún til þess að hugleiða það, þá hrýs mér dálitið hugur við því vegna þess að ég hef ekki verið á þingi, og ég hef fylgst með landsmálum einsog hver annar leikmaður sem getur ekki gefið allan sinn tíma í það að lesa gögn og skýrslur og fylgjast með umræðum um þingmál. Það myndi þýða fyrir mig talsvert mikla vinnu, en ég veit að ég mun geta sett mig inn í þessi mál á ekki allt of löngum tíma.

-gpm

Ingibjörg Sólrún Gísladóttir. Mynd: Jim Smart.